

Työsuhteen haastavia tilanteita

Maatilojen ja maaseutuyritysten sopimuspäivä 23.4.2020

Sisältö

1. Varautuminen ennakolta
2. Tunnistaminen ja reagointi
3. Työntekijän henkilöön liittyvät haasteet
4. Tuotannolliset ja taloudelliset haasteet
5. Työsuhteen päättämisilmoitus, virhe irtisanomisessa ja irtisanomisen jälkeen

Varautuminen ennakolta

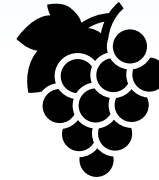
- rekrytointiprosessi, käytä tarvittaessa asiantuntija-apua
- laadi kirjallinen työsopimus (toistaiseksi voimassa oleva/määräaikainen)
- huomioi työsopimuksen sisällössä (koeaika, työtehtävät, työntekopaikka, työaika, työehtosopimus, mahdollinen salassapito- ja kilpailukiellot, työsopimuksen irtisanominen)

Varautuminen ennakolta, työsopimus

- työsopimuksella syntyy työsopimuslain mukaiset oikeudet ja velvollisuudet sekä työnantajalle että työntekijälle
- vapaamuotoinen, **kirjallinen**/suullinen/sähköinen
- päätyyppinä toistaiseksi voimassa oleva (ellei muuta näytetä, hiljainen sopimus/määräaikaisen sopimuksen pidennys)
- https://tieteentermipankki.fi/wiki/Oikeustiede:sopimussuhteen_hiljainen_pidennys

Varautuminen ennakolta, määräaikainen työsopimus

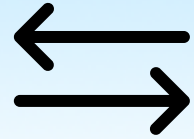

- määräaikaisuudelle on oltava perusteltu syy:
  - määrätty työ
  - kausiluontoinen työ
  - sijaisuus
  - tuotantohuiput
  - toiminnan vakiintumattomuus (toiminnan alkaessa)
- työntekijä voi itse tehdä aloitteen määräaikaisuudesta → työsopimukseen ei tarvita muuta syytä
- pitkäaikaistyöttömän kanssa voidaan tehdä määräaikainen sopimus ilman perustetta (max. 1 vuosi)
- ilman perusteltua syytä tehty määräaikainen työsopimus on voimassa toistaikseksi
- määräaikaista työsopimusta ei voi irtisanoa, ellei siitä ole erikseen sovittu

Varautuminen ennakolta, määräaikainen työsopimus, peräkkäiset määräaikaiset työsuhteet

- ei varsinaista ketjutuskieltoa
- jokaiselle peräkkäiselle määräaikaiselle työsopimukselle on oltava erillinen perustelu
- työsuhde-edut kertyvät kuten toistaiseksi voimassaolevassa työsuhteessa (määräaikasäätely on tehty työntekijän hyväksi)

Varautuminen ennakolta, koeaika

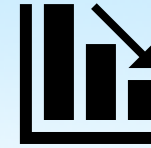
- harkinta-aika työsuhteen alussa, jolloin työsopimus voidaan purkaa molemmin puolin ilman muuta perustelua, kesto enintään 6 kk (työehtosopimuksissa on usein sovittu lyhyemmistä koeajoista)
- määräaikaisessa työsuhteessa puolet työsuhteen kestosta, kuitenkin enintään 6 kk
- koeaika voidaan pidentää työntekijän työkyvyttömyyden tai perhevapaan vuoksi kuukausi kerrallaan kutakin 30 päivän poissaoloa vastaavasti
- peräkkäisissä määräaikaisissa työsuhteissa koeaikaehto ei voi käyttää, elleivät työtehtävät muutu olennaisesti
- syrjivät tai epäasialliset perusteet eivät anna purkuoikeutta koeaikana

Tunnistaminen ja reagointi, haastava tilanne, työntekijän henkilöön liittyvä

- pohdi työpaikan käytänteet ja noudattaminen ennakkoon
  - työnjohto-oikeuden (direktio-oikeus) rajoissa työnantajan oikeus johtaa työtä ja antaa työnjohdollisia ohjeita ja määräyksiä työntekijöille
  - työntekijä sitoutuu tekemään työtä johdon ja valvonnan alla sovittua korvausta vastaan (ns. kuuliaisuusvelvoite)
  - <https://fi.wikipedia.org/wiki/Työnjohto-oikeus>
  - keskustelu ongelmasta
- suullinen huomautus
→kirjallinen varoitus
→työnantajan johdonmukainen ja yhdenvertainen toiminta
- yhteisistä pelisäännöistä/toimintamalleista sopiminen →seuranta →ongelmien jatkuessa puututaan heti

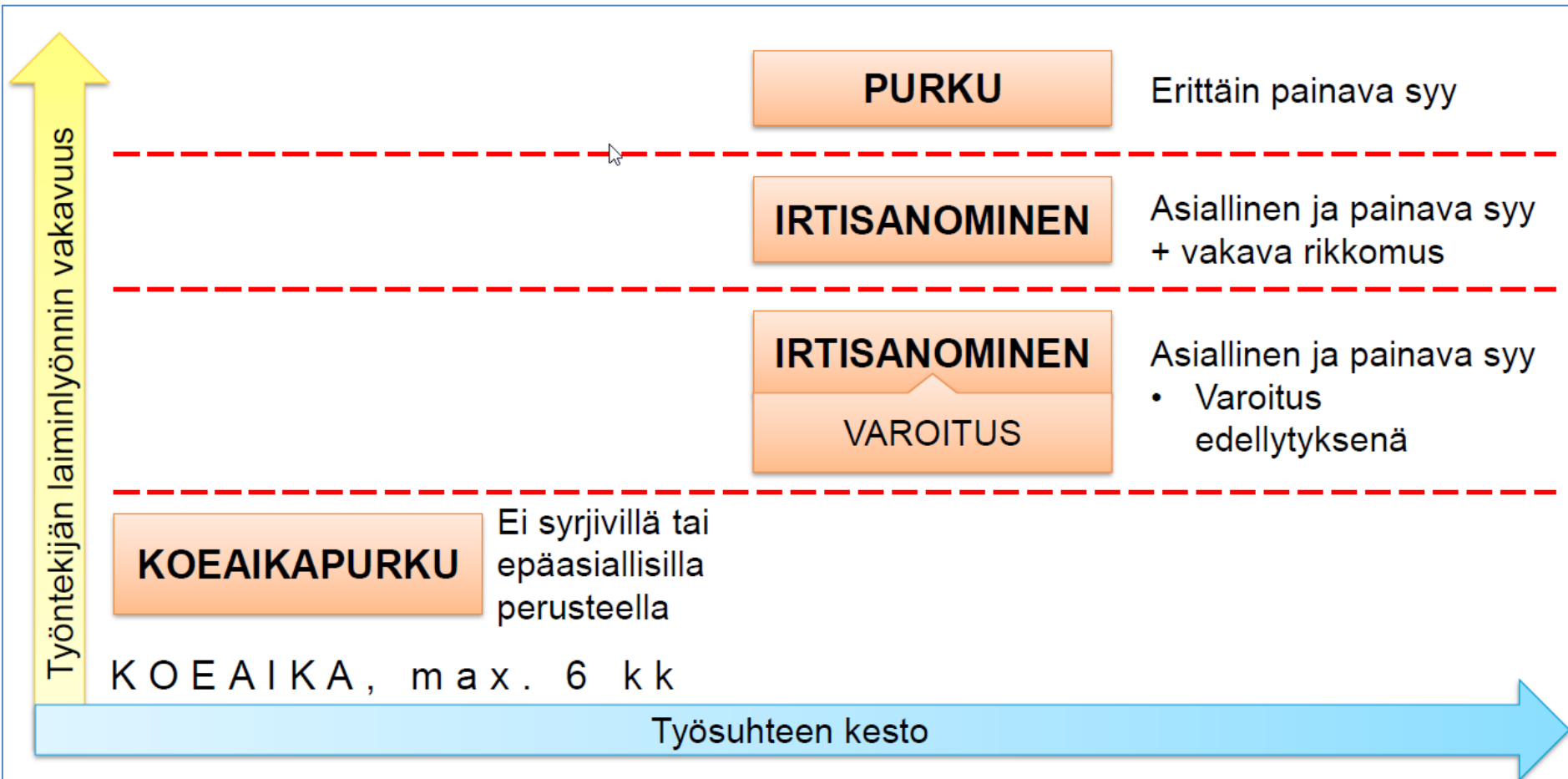

Tunnistaminen ja reagointi, haastava tilanne, yrityksen taloudelliseen tilanteeseen liittyvä

- tilanteen/ongelman laajuus ja sen arviointi
- mahdollinen YT-velvoite
- tiedottaminen työntekijöille
- ratkaisuvaihtoehtojen kartoittaminen
- TES:n joustot (esim. lomarahojen vaihtaminen vapaaksi)
- työaikajärjestelyt (esim. yhteen työvuoroon siirtyminen)
- lomautus määräajaksi tai toistaiseksi
- osa-aikaistaminen
- irtisanominen
- muiden vaihtoehtojen selvittäminen (huomioi riittävät perusteet, jos vähennetään työvoiman käyttöä)

Työntekijän henkilöön liittyvät haasteet, työsuhteen päättäminen

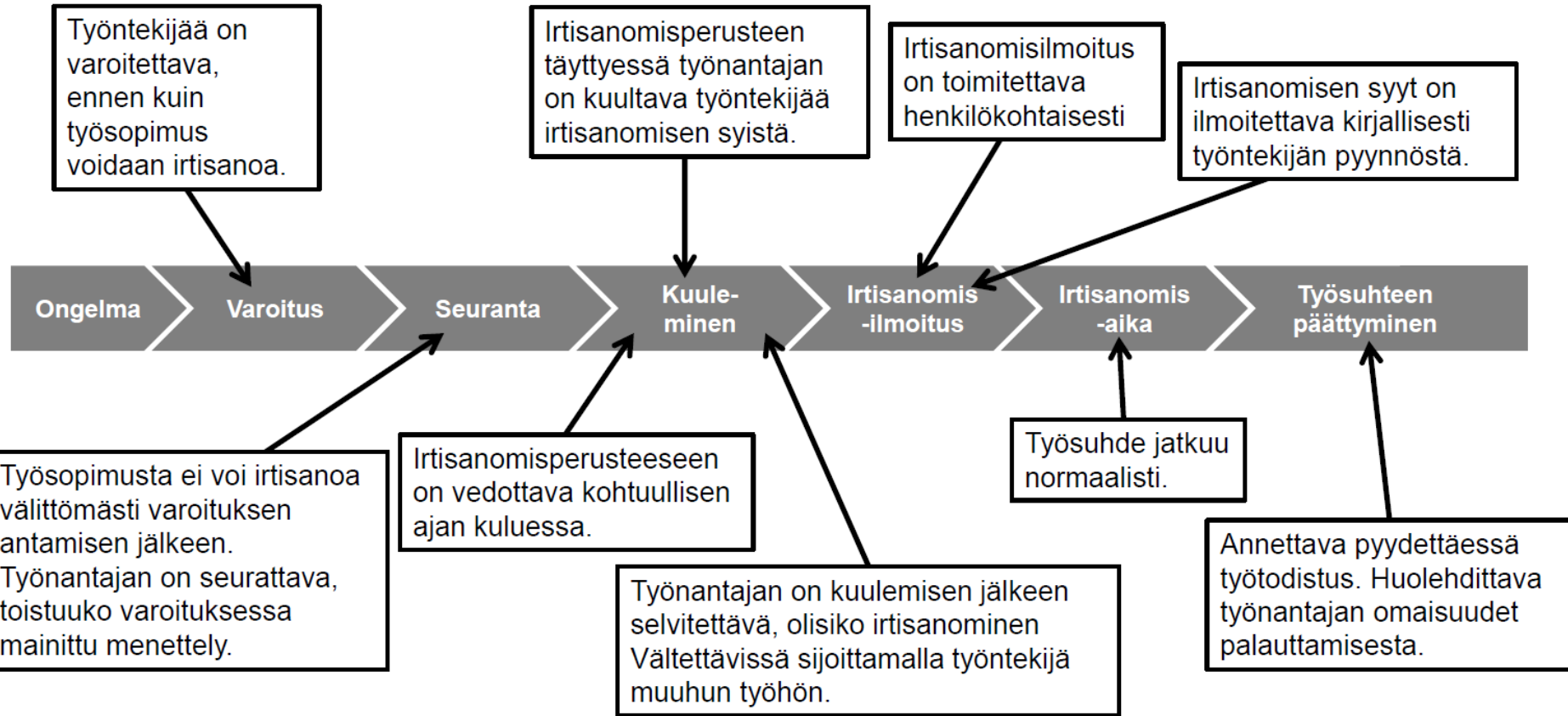

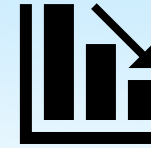
Työntekijän henkilöön liittyvät haasteet, työsuhteen päättäminen, tyypillisiä tilanteita

- luvaton poissaolo
  - huolimattomuus ja laiminlyönnit
  - ammattitaidottomuus
  - alisuoriutuminen
  - sopimaton ja asiaton käytös
  - ohjeiden vastainen menettely
  - työstä kieltäytyminen
  - päihteiden käyttö (työpaikalla)
  - kilpailevan toiminnan harjoittaminen
  - sairaus, alentunut työkyky
  - rikollinen toiminta
-
- Irtisanomisperusteen olemassaolo on aina kokonaisarviointia, jossa otetaan huomioon työnantajan ja työntekijän olosuhteet kokonaisuudessaan!
  - työsuhde voidaan aina päättää sopimalla! (ennen työsopimuksen päättämistä
⇔ oikeudenkäynnin jälkeen)

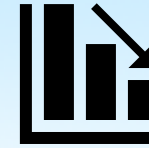
Työntekijän henkilöön liittyvät haasteet, työsuhteen päättäminen, irtisanominen prosessina

Tuotannolliset ja taloudelliset haasteet, irtisanominen

- tarjolla oleva työ on vähentynyt olennaisesti ja pysyvästi
  - ➔ taloudellisista
  - ➔ tuotannollisista tai
  - ➔ työnantajan toiminnan uudelleenjärjestelyyn liittyvistä syistä
- eivät ole pätevä syy työsuhteen purkamiseen koeajalla
- viimesijainen toimenpide
- ➔ irtisanomiselle ei ole perustetta, jos ennen irtisanomista tai sen jälkeen on palkattu uusi työntekijä samankaltaisiin työtehtäviin
- ➔ töiden uudelleenjärjestelystä ei ole aiheutunut työn tosiasiallista vähentymistä

Tuotannolliset ja taloudelliset haasteet, toimenpiteitä

Työvoiman tarpeen vähentyminen on:

Tilapäinen

Olennainen ja pysyvä

TES-joustop

Määräaikainen lomautus
(max 90 pv)

Lomautus toistaiseksi
(yli 90 pv)

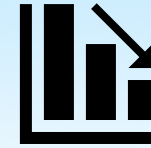
Irtisanominen

- Käytettävissä olevat joustop riippuvat sovellettavasta TES:ta.
- Kaikki TES:n joustop eivät ole järjestäytymättömän yrityksen käytössä.
- Edellyttää usein sopimista työntekijöiden kanssa.

- Lomautusilmoitusaika 14 päivää.
- Ilmoitus annetaan samalla tavalla kuin irtisanomisilmoitus.
- Voidaan toteuttaa kokoaikaisena tai lyhentämällä viikoittaista tai päivittäistä työaikaa taikka vuoroviikkolomautuksena.
- Työsuhde on voimassa ilman työnteko- ja palkanmaksuvelvollisuutta.

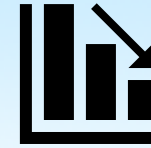
- Edellyttää irtisanomisperusteen olemassaoloa.
- Työsopimus voidaan myös muuttaa osa-aikaiseksi tai sen sisältöä voidaan muuten muuttaa, jos irtisanomisperuste on olemassa.

Työsopimusta voidaan aina muuttaa sopimalla!

Tuotannolliset ja taloudelliset haasteet, työn tarjoamis- ja koulutusvelvollisuus

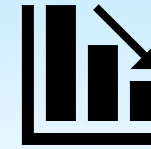
- työsopimusta ei saa irtisanoa, jos työntekijä on sijoitettavissa muihin tehtäviin:
  - työsopimuksen mukaisiin tehtäviin
  - koulutusta, ammattitaitoa tai kokemusta vastaaviin muihin töihin
- työtä, johon on kohtuullisesti kouluttavissa
- työtä, joka on työnantajan hallinnassa olevassa muussa yrityksessä

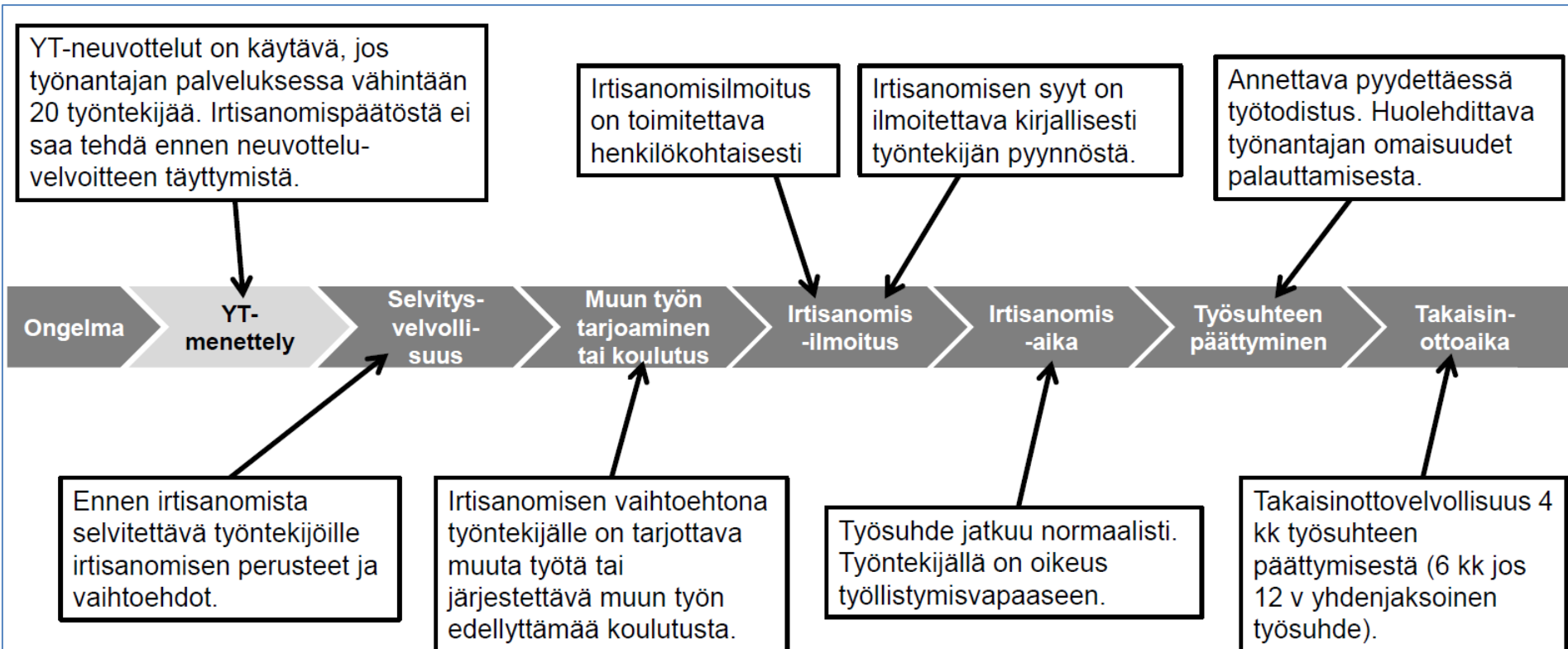
Tuotannolliset ja taloudelliset haasteet, yhteistoimintalaki

- YT-lakia noudatetaan yrityksiin, jossa työskentelee säännöllisesti vähintään 20 työntekijää
- YT-lain mukaisessa menettelyssä käsitellään henkilöstön asemaan vaikuttavat olennaiset muutokset työtehtävissä, työmenetelmissä ja siirrot tehtävästä toiseen sekä työaikajärjestelyt, kun ne aiheutuvat:
  - ➔ yrityksen tai sen osan lopettamisesta, siirtämisestä, laajentamisesta tai supistamisesta
  - ➔ tuotevalikoimien tai palvelujen muutoksista
  - ➔ yrityksen tai sen osan lopettamisesta

Tuotannolliset ja taloudelliset haasteet, irtisanominen prosessina

Työsuhteen päättämislmoitus (irtisanomisilmoitus)

- ilmoitus toimitettava henkilökohtaisesti tiedoksi
- jos tiedoksianto ei voi tehdä henkilökohtaisesti, niin silloin kirjeitse tai sähköisesti (tiedoksisaanti 7. päivänä lähettämisestä)
- työnantajan pitää tarvittaessa pystyä todentamaan irtisanomisilmoituksen toimittamisen, työntekijää ei voi vaatia allekirjoittamaan ilmoitusta (hanki todistajat, myös varoituksen antotilanteessa)
- irtisanomisen peruste on kyettävä osoittamaan (työn vähentyminen/työntekijän moitittava menettely)

Virhe irtisanomisessa

- Irtisanomisajan noudattamatta jättäminen tai liian lyhyt irtisanomisaika:
  - työnantajan korvaa vahingonkorvauksena puuttuvalta irtisanomisajalta täyden palkan
  - työntekijä korvaa irtisanomisajan palkan, jona ei ole ollut työssä
- irtisanomisen peruste riittämätön:
  - työnantaja korvaa vahingonkorvauksena 3-24 kk:n palkan, luottamusmies max. 30 kk:n palkan!

Irtisanomisen jälkeen, tuotannolliset ja taloudelliset perusteet, työllistymisvapaa

- työntekijällä oikeus työllistymisvapaaseen
- vapaa tarkoitettu TE-toimiston järjestämään ja valvomaan työnhakuun ja sitä tukeviin toimiin
- ➔ pituus enintään 5 työpäivää, jos irtisanomisaika enintään 1 kk
- ➔ pituus enintään 10 työpäivää, jos irtisanomisaika yli 1 kk ja enintään 4 kk
- ➔ pituus enintään 20 työpäivää, jos irtisanomisaika yli 4 kk
- käytöstä ja sen perusteesta ilmoitettava työnantajalle

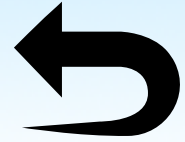
Irtisanomisen jälkeen, työsuhde

- työsuhde jatkuu irtisanomisajan ennallaan
- työnantaja voi vapauttaa työntekijän työntekovelvollisuudesta, palkanmaksuvelvollisuus kuitenkin säilyy
- työsuhteen aikana kertyneet vuosilomat voidaan sopia annettavaksi irtisanomisajan kuluessa (myös kesken olevan lomanmääräytymisvuoden osalta)

Irtisanomisen jälkeen, työsuhteen päättyessä

- työsuhde päättyy irtisanomisajan kuluttua loppuun
  - työsuhteen päättyessä huolehdittava työnantajan omaisuuden palauttamisesta (työvälineet, avaimet yms.)
  - lopputili maksettava viimeisenä työpäivänä tai yrityksen seuraavana normaalina palkanmaksupäivänä, jos niin on sovittu
  - Työntekijän annettava työtodistus, jos työnantaja sitä pyytää
- työtodistuksesta käytävä ilmi työsuhteen kesto ja työtehtävien laatu
- arvio työtaidosta ja käytöksestä sekä työsuhteen päättymisen syystä, jos työnantaja sitä pyytää

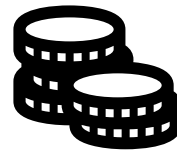

Irtisanomisen jälkeen, takaisinottovelvollisuus

- jos irtisanominen on johtunut tuotannollisista tai taloudellisilla perusteilla tai saneerauksen johdosta, on työntekijälle tarjottava työtä, jos:
  - ➔ työnantaja hakee työntekijöitä samoihin tai samankaltaisiin tehtäviin, ja
  - ➔ työsuhteen päättymisestä on kulunut alle 4 kk (6 kk, jos työsuhde on kestänyt keskeytyksettä vähintään 12 vuotta, ja
  - ➔ työntekijä on edelleen työnhakijana TE-toimistossa

Palkka-asioita käytännössä

Maatilojen ja maaseutuyritysten sopimuspäivä 23.4.2020

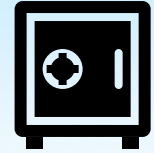
Sisältö

1. Palkanmaksuun huomioitavia asioita
2. Palkka.fi –palvelun hyödyntäminen
3. Työntekijän palkan muodostuminen, esimerkki
4. Yrittäjän oman palkan ja tulojen muodostuminen, esimerkki
5. Vuokratyöpalvelun käyttäminen

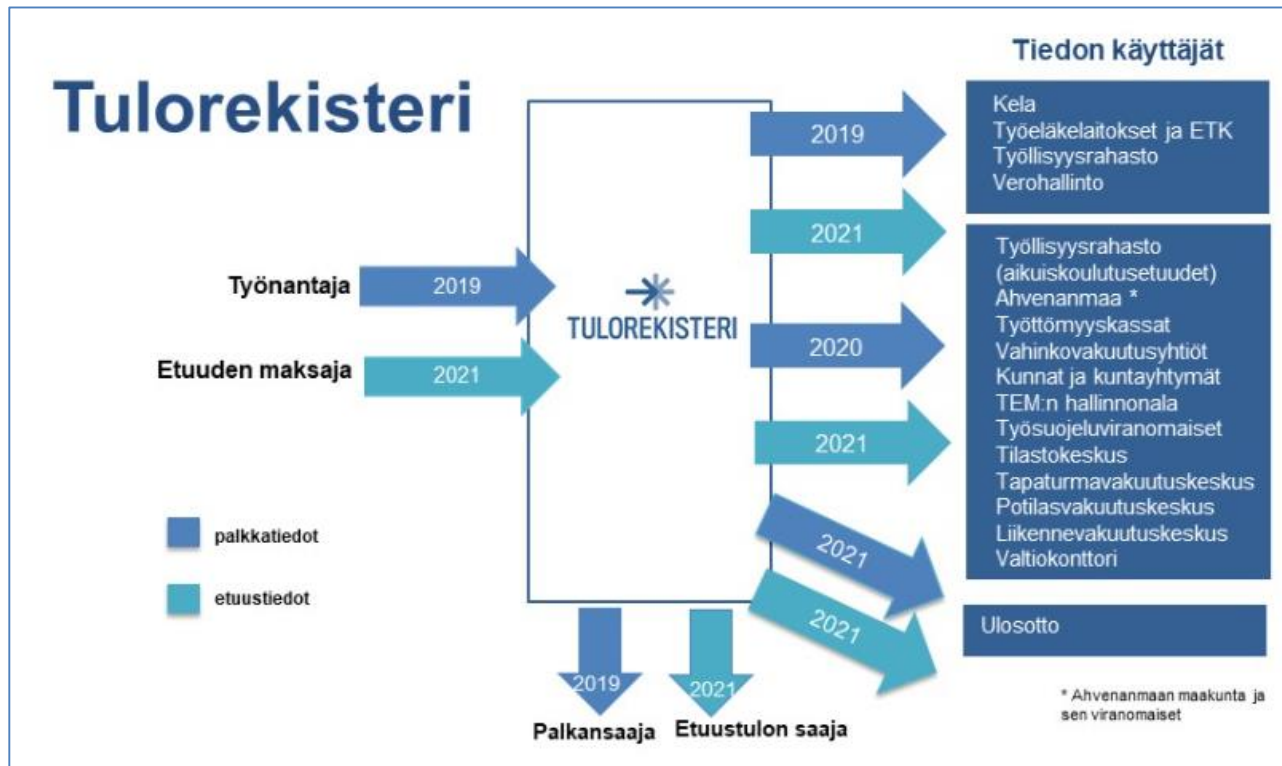
Palkanmaksuun huomioitavia asioita

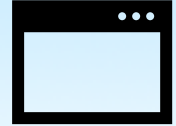
- työsopimuslain mukaan palkka on maksettava palkanmaksukauden viimeisenä päivänä, ellei työehtosopimuksessa toisin sovita (yleisimmin 2 viikon välein tai kerran kuussa)
- työnantajan on annettava jokaisen palkanmaksun yhteydessä työntekijälle palkkalaskelma
- palkkalaskelmasta pitää näkyä palkan suuruus ja sen määräytymisen perusteet:
  - ➔ palkanmaksukauden aikana tehdyt työtunnit ja tuntipalkka
  - ➔ palkanlisien, kuten ilta- tai yötyölisien suuruus ja niihin oikeuttavien tuntien määrä
- palkkalaskelman muodostamiseen liittyy monia muuttujia/arvoja, joten järkevintä palkat on laskea erillisellä ohjelmalla esim. palkka.fi –palvelussa
- edellä mainitut muuttujia ovat vuosittain vahvistettavat työnantajan ja työntekijän maksut:
  - ➔ esim. <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/tyonantajan-abc/tyonantajamaksut/tarkeit-lukuja-2020-614254>

Palkka.fi –palvelun hyödyntäminen

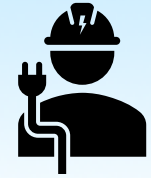
- Palkka.fi on pientyönantajille suunnattu palvelu
- muodostaa valittaessa automaattisesti ilmoituksen tulorekisteriin (www.vero.fi/tulorekisteri):

Palkka.fi –palvelun hyödyntäminen, ennen käyttöä

- huolehdi ennakkoon:
  - työsopimus
  - vakuutukset (työeläkevakuutus, työtapaturma- ja ammattitautivakuutus)
- kirjaudu palveluun (www.palkka.fi):
  - täytä työnantajan tiedot
  - työntekijän tiedot
- laske palkka:
  - anna palkkatiedot
  - tulosta palkkalaskelma
  - maksa verkkopankissa palkat ja työnantajamaksut (ennakonpidätykset ja sosiaaliturvamaksut muodostuvat seuraavana päivänä)
  - työeläkemaksuista tulee valittaessa erilliset laskut

Työntekijän palkan muodostuminen, esimerkki

- palkka.fi –palvelusta muodostettu palkkalaskelma (yksilöivät tiedot poistettu):

PALKKALASKELMA/PALKKATODISTUS
07.04.2020 09:20:59

Henkilö: [REDACTED]	Maksutaan: 1714,81
Syntymäaika: [REDACTED]	
Tilinumero: [REDACTED]	
Maksupäivä: 30.04.2020	
Ajalla: 01.03.2020 - 31.03.2020	
Tuloluokke: 01.03.2020 -	
Palkkausmuutokset: Palkka	
Verokortti: 01.03.2020 Verokortti palkkaa vasten	
10,5 31,0 24472,00	2519,30

Kumuloidut verotiedot:
Veroprosentti/korvaus Kunn. veroprosentti
Kunn. ansio Kunn. vero

Palkkaussuorat suomi.E-veestl-palveluun, lue lisää suomi.veestl.fi

Maksukuorta	Määrä	Ä-hinta	Euro
Palkkoki			2448,00
Tuntipalkka	153,00	16,00	452,88
Lomakorvaus	1,00		-394,59
Ennakonpidätys			-201,41
Työeläkemaksu 7,15%			-36,25
Työttömyysvakuutusmaksu 1,25%			-637,81
Ulosmittaus			
Nettopalkka			1714,81

Palkkaus			
Rahapalkka			2900,88
Ennakonpid. alainen ansio			2900,88
Ennakonpidätys			-304,55
Muut vähennykset			-881,48
Päivärahamaksu 1,18% (infotieto) enintään 34,23 €.			
Ennakonpidätys sisältää päivärahamaksun, jos palkka on vuodessa 14 574 euroa tai enemmän.			

Kaikki vuoden 2020 maksupäivien palkat (tilanne 07.04.2020)			
Ennakonpid. alainen ansio	5555,28	Ennakonpidätys	-583,30
Rahapalkka	4688,00	Työeläkemaksu	-397,20
Lomakorvaus	867,28	Työttömyysvakuutusmaksu	-69,44
Lomarahaa	0,00	Ay-jäsenmaksu	0,00
Vuosiominaispalkka	0,00	Ulosmittaus	-890,08
Sairausajan palkka	0,00	Muut vähennykset	0,00
Luontosedut	0,00	Päivärahat	0,00
Työvälinekorvaus	0,00	Km-korvaukset	0,00

Edellinen vuosi			
Ennakonpid. alainen ansio	0,00	Lomarahaa	0,00
Lomakorvaus	0,00		

Y-tunnus: [REDACTED]
www.palkka.fi

Työntekijän palkan muodostuminen, esimerkki

- edellisellä sivulla olevat palkkatiedot on siirretty excel-taulukkoon (palkkalaskuri 2020), josta ne viedään kirjanpitoon:

[Palkkalaskuri 2020.xlsx](#)

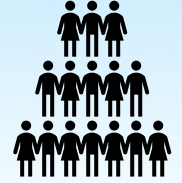

Yrittäjän oman palkan ja tulojen muodostuminen, esimerkki

- <https://www.isolta.fi/yrityksen-palkanmaksu>
- edellisellä sivulla olevat palkkatiedot on siirretty excel-taulukkoon (palkkalaskuri 2020), josta ne viedään kirjanpitoon:

[Palkkalaskuri 2020 yrittäjä.xlsx](#)

Vuokratyöpalvelun käyttäminen

- vuokratyösuhteessa 3 osapuolta:

→ työntekijä

→ vuokrayritys

→ käyttäjäyritys

- vuokrayritys on työntekijän työnantaja ja maksaa työntekijän palkan
- käyttäjäyritys on se, jonka johdon ja valvonnan alaisuudessa työ tehdään
- vuokrauksen hinta veloitetaan erikseen sovittavan palkkakertoimen mukaisesti, johon sisältyy:

→ rekrytointiprosessi (hakuilmoituksesta työsopimuksen tekemiseen)

→ vuokratyöntekijän palkka ja palkan sivukustannukset, loma-ajan korvaukset, työterveyshuolto, sairausajan palkka

- <https://www.vmp.fi/yrityksille/henkilostovuokrauslaskuri/#/>

Lähteet

- yrittajat.fi –sivusto
- Kuopion Yrittäjien koulutus 28.1.2020, Albert Mäkelä
- oma materiaali yhteistyössä Pekmar Oy/Marjon Tilipalvelut

Pekmar Oy

Laihilanniementie 23

71160 RIISTAVESI

Puh: 044 359 2564

Email: pekka.marin@pekmar.fi

Internet: www.pekmar.fi

Marjon Tilipalvelut

Kaivoharjuntie 14

70900 TOIVALA

Puh: 040 706 5291

Email: marjo@marjon.fi

Internet: www.marjon.fi